

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N**

Petar Perić

ZAŠTITA NA INTERNETU

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2008.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N**

Petar Perić

Redoviti student

Broj indeksa: 9324/2005.

Smjer: Informacijski sustavi

Preddiplomski studij

ZAŠTITA NA INTERNETU

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Dr. sc. Mato Matijević, redoviti profesor

Varaždin, lipanj 2008.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. OBLIKOVANJE TEKSTA ZAVRŠNOG RADA.....	2
2.1. POSTAVKE STRANICE ZAVRŠNOG RADA.....	2
2.3. SVOJSTVA (STILOVI) ELEMENATA DOKUMENTA	2
2.4. NUMERACIJA TABLICA I SLIKA	3
3. DOKUMENTACIJA KORIŠTENIH IZVORA	4
3.1. CITATI.....	4
3.2. PODNOŽAK (“FUSNOTA”, REFERENCA, NAPOMENA)	4
3.3. KONAČNA BIBLIOGRAFIJA ILI POPIS (KORIŠTENE) LITERATURE	5
4. KREIRANJE SADRŽAJA ZAVRŠNOG RADA	7
LITERATURA	9

1. Uvod

Prema Pravilniku o završnom radu [Fakultet organizacije i informatike, 2007, str. 1] «Završni rad je samostalna stručna obrada utvrđene teme. Završnim radom student treba dokazati sposobnost pri rješavanju problema iz stručnih i znanstvenih područja koja su bila sadržaj njegova studija te korištenje teoretskog i praktičnog znanja stečenog tijekom studija. Završni rad može se pisati iz tematike predmeta koje je student studirao.

Završni rad otisnut je računalnim pisačem na papiru formata A4 (21 x 29,7 cm), a sastoji se od:

- Prozirne folije
- Prve ili vanjske naslovne stranice
- Druge ili unutarnje naslovne stranice
- Sadržaja
- Uvoda
- Obrade teme
- Zaključka
- Popisa literature i drugih izvora podataka koji su korišteni u izradi završnog rada
- Priloga (ako postoje).»

2. Oblikovanje teksta završnog rada

2.1. Postavke stranice završnog rada

Tekst završnog rada kreira se i uređuje u MS Wordu ili nekom drugom uređivaču teksta prema slijedećim postavkama stranice:

- format papira A4 (21 x 29,7 cm)
- gornja margina 1,5 cm
- donja margina 3 cm
- lijeva (unutrašnja) margina 2,5 cm
- desna (vanjska) margina 2 cm

Tekst je pisan fontom Times New Roman, veličine 12, proredom 1,5.

Stranice sadržaja numeriraju se rimskim brojevima (I, II, III, IV,...) a stranice teksta (počevši od Uvoda) arapskim brojkama (1, 2, 3, 4, ...). Broj stranice smješten je u podnožju stranice i centriran. Naslovne stranice se ne numeriraju.

2.3. Svojstva (stilovi) elemenata dokumenta

Na pojedine elemente dokumenta završnog rada primjenjuju se odgovarajući predefinirani stilovi iz ovog predloška.

U Tablici 2.1.¹ prikazana su svojstva (stilovi) pojedinih elemenata dokumenta:

Tablica 2.1. Prikaz svojstva (stilovi) pojedinih elemenata dokumenta

	Poravnanje (Align)	Pismo (Font)	Veličina (Font size)	Stil
Naziv institucije	Centrirano	Times New Roman	12	Bold
Ime i prezime kandidata	Lijevo	Times New Roman	14	Bold
Naslov	Centrirano	Arial	18	Bold
Mjesto, godina završnog rada	Lijevo	Times New Roman	12	Bold
Podaci o kandidatu	Lijevo	Times New Roman	12	Bold
Naslov 1. razine	Centrirano	Arial	16	Bold
Naslov 2. razine	Lijevo	Arial	14	Bold
Naslov 3. razine	Lijevo	Arial	12	Normal
Naslov 4. razine	Lijevo	Arial	12	Bold i Italic
Tijelo teksta	Obostrano	Times New Roman	12	Normal
Naslov slike	Centrirano	Times New Roman	12	Bold
Naslov tablice	Centrirano	Times New Roman	12	Bold
Tekst fusnote	Lijevo	Times New Roman	10	Normal
Tekst reference	Lijevo	Times New Roman	12	Normal

---

¹ Svaka tablica (i slika, grafikon) mora u tekstu biti spomenuta (referencirana).

2.4. Numeracija tablica i slika

Tablice i slike (grafikoni, prikazi, ..) numeriraju se zasebno unutar poglavlja 1. razine (Tablica 2.1. prva je tablica u drugom poglavlju, Slika 4.1. prva je slika u četvrtom poglavlju). Naslovi tablica smještaju se iznad tablica a naslovi slika ispod slika. Sve u radu korištene tablice i slike trebaju se u tekstu spomenuti (referencirati). Ako je tablica ili slika preuzeta iz nekog drugog izvora treba se to u naslovu naglasiti putem citata (npr. Slika 6.4. Segment poslovnog sustava [Sutton, 1996, str. 172]).

3. Dokumentacija korištenih izvora

Dokumentiranje u radu korištenih izvora temelji se na:

- citatima
- podnošcima ili fusnotama i
- konačnoj bibliografiji ili popisu (korištene) literature.

3.1. Citati

Pod citiranjem razumijevamo od riječi do riječi usmeno ili pismeno navođenje nečijih riječi ili dijelova teksta koji može biti ispisan izvorno (ako je na stranom jeziku). Citat (lat., cito – prizivam, navodim) je, drugim riječima rečeno, “doslovna reprodukcija odlomka iz kakva teksta” [Žugaj, Dumičić i Dušak, 2006, str. 375].

Postoje više načina ili sustava citiranja [Žugaj, Dumičić i Dušak, str. 378-80]. U završnom radu na Fakultetu organizacije i informatike treba se koristiti APA (American Psychological Association) sustav kojim se pored autora i godine, navodi i br. stranice (npr. [Žugaj, Dumičić i Dušak, 2006, str. 378-80]). Kada upućujemo na više stranica, navodimo broj prve stranice i desetice i jedinicu broja posljednje stranice. Na primjer “str. 115-19”, a ne “str. 115-9”. Ako broj nema deseticu treba navesti i stotice: “str. 300-304”.

Prilikom citiranja dvaju djela istog autora iz iste godine jedno se označi s «a», a drugo s «b» (npr. [Autor, 2007a, str. XX] i [Autor, 2007b, str. YY]).

Citate u tekstu završnog rada uskladiti s primjerima citata navedenim u drugoj koloni tablice u dokumentu koji je objavio Curtin University of Technology Library & Information Service [2008, str. 3-11].

3.2. Podnožak (“fusnota”, referenca, napomena)

Podnožak ili fusnota označava bilješku ispod teksta koja obično otisnuta sitnim slovima objašnjava nešto u vezi s napisanim tekstom. Za njih se mogu susresti još i ovi nazivi: podrupci, podnožne napomene, prirubnice, rubnice, rubne bilješke. U podnožak se unosi sve što bi bilo balast za tekst, unose se dakle objašnjenja koja su korisna, ali nisu nužna. To su dodatna objašnjenja. Oznaka za podnožak se stavlja na dnu stranice, (Fuss, njemački = noga, podnožje; nota, latinski = znak, bilješka)².

---

² Mjesto podnoška je ispod teksta na dnu stranice, odvojenog linijom od glavnog teksta, a označen je brojem, slovom ili zvijezdicom u zagradi. Broj, slovo ili zvijezdica označava vezu s tekstom.

Prema sadržaju ili značenju napomene se mogu dalje podijeliti na:

- I) dokumentarne ili bibliografske reference,
- II) eksplikativne i
- III) uputne.

Dokumentarna ili bibliografska napomena treba pružiti garanciju istinitosti određenog navoda, zatim uputiti čitatelja na izvor (vrela), i najčešće na veći autoritet, da dobije veću pouzdanost. Osim toga tako se omogućuje čitateljima da se pobliže upoznaju s dokumentima (vrelima). Kada upućujemo na isto djelo, a između dve napomene nema druge napomene koje upućuju na drugo djelo ne ponavljamo naslov već upotrebljavamo skraćenicu “ibid” (ibidem = isto). Ponovljeni citati u pozivnim dokumentanim bilješkama izgledaju ovako:

1) Salitrežić, T., Žugaj, M., Uvod u znanstvenoistraživački rad, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin, 1977, str. 314.

2) Ibid, str. 315.

“Ibid” možemo koristiti i kad ponavljamo naslov časopisa ako je autor isti, premda je naslov članka drugi. “Ibid” se ne upotrebljava kad se ponavlja samo ime autora.

Eksplikativna napomena tumači pobliže neki pojam, rečenicu, odnosno neku misao ili činjenicu koja se nalazi u tekstu djela.

Uputne napomene (Cross references) sadrže upućivanja na neki drugi izvor koji tretira istu ili sličnu problematiku ili na druge dijelove istog izvora.

3.3. Konačna bibliografija ili popis (korištene) literature

Temelj za popis literature čini bibliografska referenca. Ista bibliografska referenca, primjerena svojoj namjeni, javlja se u raznim oblicima i s različitim brojem opisanih elemenata, ali neki temeljni elementi uvijek su zastupljeni, bez obzira na to tko je referencu zabilježio i za koju vrstu dokumenta.

Bibliografska referencija može se odnositi na članak iz časopisa, rad u nekom zborniku, monografiju, doktorsku i magistarsku tezu, referat s nekog znanstvenog skupa, istraživačko izvješće, patent i druge izvore informacija.

Minimum elemenata koje sadrži referenca čine:

- ime (naziv) autora (izvođača),
- naslov rada i
- bibliografska adresa.

Literatura se može posložiti prema različitim kriterijima [Žugaj, Dumičić i Dušak, 2006, str. 367]. U završnom radu koristi se slaganje prema prezimenu (prvog) autora ili izvođača.

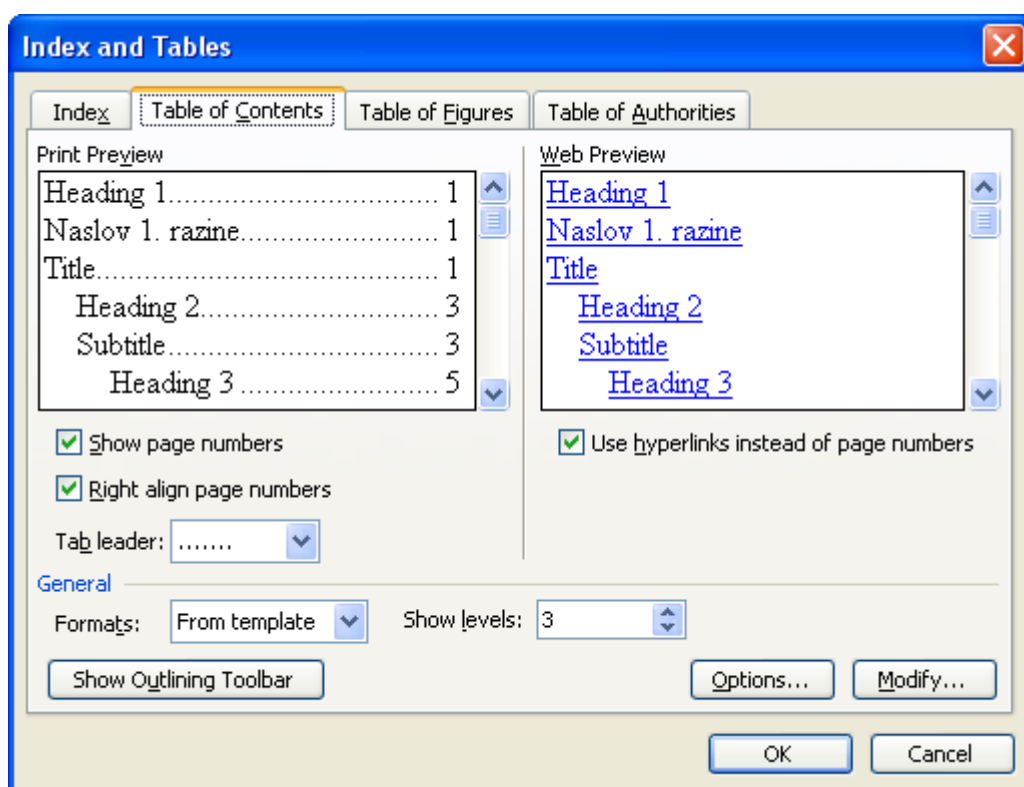
Za detaljnije informacije o elementima opisa korištenih izvora konzultirati članak autora Franića o opisu korištenih izvora s interneta [Franjić, 1996] te pregled APA sustava referenciranja [Curtin University of technology, 2008].

4. Kreiranje sadržaja završnog rada

Prilikom oblikovanja teksta svako poglavlje (1. razine) započinje na novoj stranici. Sadržaj završnog rada generira se automatski nakon što za svaki naslov upotrijebimo odgovarajući stil (npr. Naslov 1. razine).

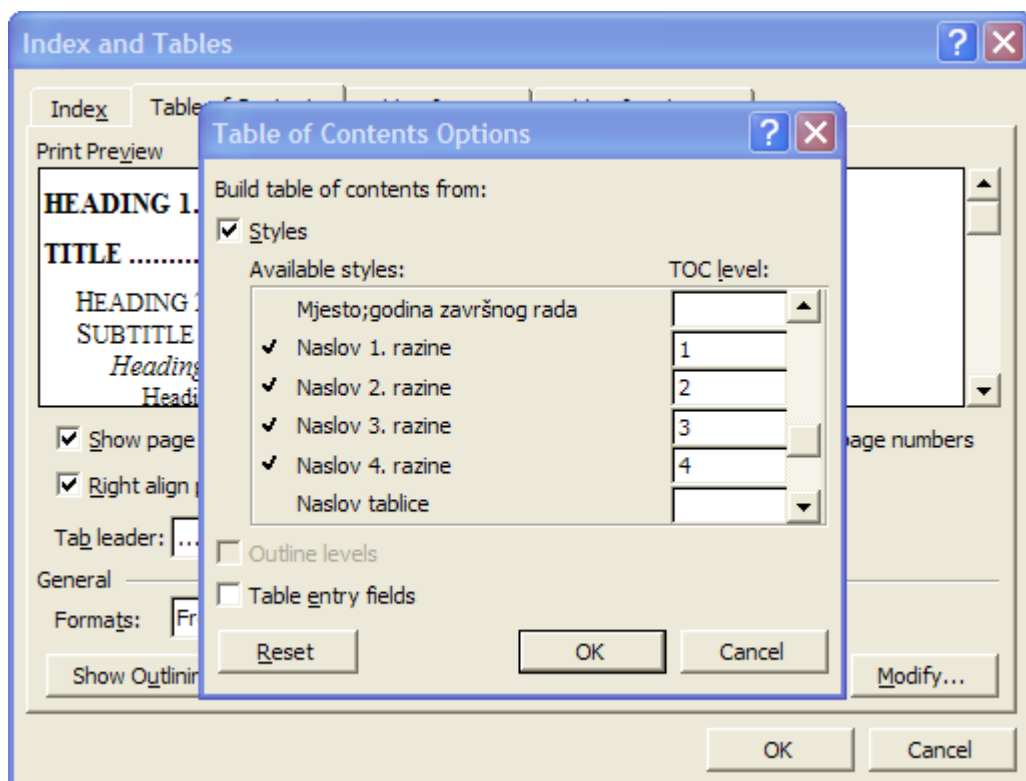
Sadržaj ovog predloška ne brišite već klikom desnom tipkom miša otvorite izbornik i odaberite Update Field, a zatim u slijedećem prozoru Update entire table.

Ako ste obrisali postojeći sadržaj točku unosa pozicionirajte na početak stranice Sadržaja te s izbornika Insert, odaberite Reference i zatim Index and Tables. Dobivamo prozor prikazan Slikom 4.1.

Slika 4.1. Prikaz sadržaja prozora za oblikovanje sadržaja dokumenta

Postavite Formats na From template i Show levels na 4 (uz pretpostavku da u završnom radu nema više od 4 razine naslova/podnaslova), kliknite na Options te u novootvorenom prozoru Table of contents option u polju TOC obrišite sve postojeće razine sadržaja (TOC levels) a upišite razine naslova iz predloška kako je prikazano Slikom 4.2.

Slika 4.2. Prikaz opcija tablice sadržaja

Za izradu tablice sadržaja na gore opisane načine pretpostavka je korištenje stilova naslova definiranih ovim predloškom (Naslov 1. razine, Naslov 2. razine,...)!

Literatura

1. Curtin University of Technology Library & Information Service (2008). *APA Referencing 2008*. Dostupno 22.6.2008. na http://library.curtin.edu.au/research_and_information_skills/referencing/apa.pdf
2. Fakultet organizacije i informatike (2007). Pravilnik o završnom radu. Dostupno 22.6.2008. na http://www.foi.hr/CMS_home/dokumenti/pravilnik_zavrsni_rad.pdf
3. Franjić, Z. (1996). Kako citirati Internet u bibliografiji?. *Net*, 12, 20-22. Dostupno 22.6.2008. na <http://mimi.imi.hr/~franic/citation.html>
4. Žugaj M., Dumičić K., Dušak V. (2006). *Temelji znanstvenoistraživačkog rada: Metodologija i metodika* (2. dopunjeno i izmijenjeno izd.). Varaždin: Tiva.
5. ...